

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4684/2568

นาง ล.โจทก์ นาย พ.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 150, ป.พ.พ. มาตรา 1439, ป.พ.พ. มาตรา 420, ป.พ.พ. มาตรา 222, ป.พ.พ. มาตรา 224, ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.พ.พ. มาตรา 7

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยและบุตรสาวโจทก์ได้อยู่กินฉันสามีภริยากันมาประมาณ 4 ปี 8 เดือน ซึ่งญาติทั้งฝ่ายจำเลยและฝ่ายบุตรสาวโจทก์ต่างก็รับรู้ เมื่อทั้งสองฝ่ายตกลงกันให้โจทก์เป็นผู้จัดงานพิธีแต่งงานให้ถูกต้องตามประเพณีท้องถิ่นที่บ้านของโจทก์โดยกำหนดวันทำพิธีแต่งงานกัน เช่นนี้ถือได้ว่าการตกลงกันนั้นเป็นสัญญาประเภทหนึ่ง เพื่อจัดงานพิธีแต่งงานให้เป็นไปตามประเพณีท้องถิ่นเท่านั้น โดยฝ่ายจำเลยไม่จำเป็นต้องให้ของหมั้นแก่บุตรสาวโจทก์ กรณีมิใช่เป็นสัญญาหรือข้อตกลงจะสมรส อีกทั้งการตกลงจัดงานพิธีแต่งงานตามประเพณีท้องถิ่นดังกล่าวก็มิได้มีวัตถุประสงค์เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันจะทำให้การนั้นเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 ยิ่งกว่านั้นการที่จำเลยยอมชดใช้ค่าเสียหายยอมบ่งชี้ได้ว่า จำเลยยอมรับว่าข้อตกลงดังกล่าวมีผลผูกพันจำเลย ข้อตกลงตามสัญญาจึงมีผลบังคับได้ เมื่อฝ่ายโจทก์ได้จัดเตรียมงานพิธีแต่งงานดังกล่าวแล้ว แต่จำเลยกลับมีหญิงอื่นเป็นคนรัก อันเป็นเหตุให้ต้องมีการยกเลิกการจัดงานพิธีแต่งงาน ถือได้ว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา เมื่อกรณีมิใช่เป็นสัญญาหรือข้อตกลงจะสมรส จำเลยย่อมไม่อาจอ้างเรื่องที่ว่า หากฝ่ายใดผิดสัญญาหรือข้อตกลงจะสมรส กรณีที่ไม่มีการหมั้น ฝ่ายนั้นไม่ต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายหรือค่าทดแทนแก่อีกฝ่ายหนึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 1439 นั้น มาปฐิเสธความรับผิดชอบของจำเลยได้ ดังนั้นโจทก์ในฐานะคู่สัญญาจึงมีอำนาจฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงินแก่โจทก์ 200,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 200,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินแก่โจทก์ 100,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ และให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนด ค่าทนายความ 3,000 บาท ค่าขออื่นให้ยก จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิจารณาแก้เป็นว่า สำหรับดอกเบี้ยของต้นเงินค่าสินไหมทดแทนให้จำเลยชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 5 มีนาคม 2564) จนถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 หลังจากนั้นให้ชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยให้ปรับเปลี่ยนได้ตามอัตราดอกเบี้ยที่กระทรวงการคลังกำหนดโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า โจทก์เป็นมารดาของนางสาวจตุพร ซึ่งนางสาวจตุพรอยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยตั้งแต่เดือนมีนาคม 2558 มาเป็นเวลาประมาณ 4 ปี 8 เดือน ซึ่งญาติผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายต่างรับรู้ ต่อมาวันที่ 22 กันยายน 2563 จำเลย มารดาจำเลย และญาติพี่น้อง

จำเลยเดินทางมาสู่ขอนางสาวจตุพรต่อโจทก์ โดยตกลงให้โจทก์เป็นผู้จัดงานพิธีแต่งงานให้ถูกต้องตามประเพณีท้องถิ่นที่บ้านของโจทก์ในวันที่ 23 มกราคม 2564 โจทก์ดำเนินการจ่ายเงินมัดจำในการจัดงานบางส่วนไปแล้ว แต่วันที่ 6 มกราคม 2564 นางสาวจตุพรทราบว่าจำเลยมีหญิงอื่นเป็นคนรักแล้วจำเลยเก็บของออกจากห้องพักอาศัยที่อยู่ร่วมกันไป ครั้นวันที่ 8 มกราคม 2564 จำเลยโทรศัพท์แจ้งโจทก์ว่าจำเลยเลิกกับบุตรสาวโจทก์แล้ว แต่งงานกับบุตรสาวโจทก์ไม่ได้ จึงเป็นเหตุให้มีการยกเลิกการจัดพิธีแต่งงาน จากนั้นวันที่ 11 มกราคม 2564 จำเลยชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ 20,000 บาท ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการแรกมีว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่เห็นว่า ก่อนที่จะมีการตกลงกันให้จัดงานพิธีแต่งงานนั้น จำเลยและบุตรสาวโจทก์ได้อยู่กินฉันสามีภริยากันมาประมาณ 4 ปี 8 เดือน แล้ว ซึ่งญาติทั้งฝ่ายจำเลยและฝ่ายบุตรสาวโจทก์ต่างก็รับรู้ ดังนั้น การที่จำเลย มารดาจำเลย และญาติพี่น้องจำเลยเดินทางมาสู่ขอบุตรสาวโจทก์ต่อโจทก์ จนทั้งสองฝ่ายตกลงกันให้โจทก์เป็นผู้จัดงานพิธีแต่งงานให้ถูกต้องตามประเพณีท้องถิ่นที่บ้านของโจทก์โดยกำหนดวันทำพิธีแต่งงานกัน เช่นนี้ถือได้ว่าการตกลงกันนั้นเป็นสัญญาประเภทหนึ่ง เพื่อจัดงานพิธีแต่งงานให้เป็นไปตามประเพณีท้องถิ่นเท่านั้น โดยฝ่ายจำเลยไม่จำเป็นต้องให้ของหมั้นแก่บุตรสาวโจทก์ กรณีมิใช่เป็นสัญญาหรือข้อตกลงจะสมรส เพราะขณะตกลงกันนั้นจำเลยและบุตรสาวโจทก์อยู่กินฉันสามีภริยากันมาเป็นเวลานานถึงเกือบ 5 ปี แล้ว อีกทั้งการตกลงจัดงานพิธีแต่งงานตามประเพณีท้องถิ่นดังกล่าวก็มิได้มีวัตถุประสงค์เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันจะทำให้การนั้นเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 ยิ่งกว่านั้นการที่จำเลยยอมชดเชยค่าเสียหาย 20,000 บาท ย่อมบ่งชี้ได้ว่า จำเลยยอมรับว่าข้อตกลงดังกล่าวมีผลผูกพันจำเลย มิฉะนั้นแล้ว จำเลยคงไม่ยอมจ่ายค่าเสียหายบางส่วนให้แก่โจทก์ ข้อตกลงตามสัญญาข้างต้นจึงมีผลบังคับได้ เมื่อฝ่ายโจทก์ได้จัดเตรียมงานพิธีแต่งงานดังกล่าวแล้ว แต่จำเลยกลับมีหญิงอื่นเป็นคนรัก อันเป็นเหตุให้ต้องมีการยกเลิกการจัดงานพิธีแต่งงาน ถือได้ว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา เมื่อกรณีมิใช่เป็นสัญญาหรือข้อตกลงจะสมรส จำเลยย่อมไม่อาจอ้างเรื่องที่ว่า หากฝ่ายใดผิดสัญญาหรือข้อตกลงจะสมรส กรณีที่ไม่มีการหมั้น ฝ่ายนั้นไม่ต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายหรือค่าทดแทนแก่อีกฝ่ายหนึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1439 นั้น มาปฏิเสธความรับผิดชอบของจำเลยได้ ดังนั้นโจทก์ในฐานะคู่สัญญาจึงมีอำนาจฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ได้ และเมื่อพิจารณากรณีตามคำฟ้อง ประกอบกับพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว มิใช่เป็นเรื่องไม่ปฏิบัติตามคำมั่นอันจะเป็นการละเมิดต่อโจทก์ เพราะการกระทำที่จะเป็นการละเมิดได้นั้น ต้องเป็นการกระทำโดยผิดต่อกฎหมายเท่านั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า "ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย..." ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 วินิจฉัยว่า จำเลยไม่ปฏิบัติตามคำมั่นอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ โจทก์เป็นผู้ที่ถูกโต้แย้งสิทธิตามกฎหมาย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผล ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการต่อมามีว่า โจทก์ได้รับความเสียหายหรือไม่ เพียงใด โจทก์มีตัวโจทก์และนางสาวจตุพรบุตรสาวโจทก์เป็นพยานเบิกความได้ความถึงความเสียหายที่ฝ่ายโจทก์ได้ดำเนินการต่าง ๆ ในการจัดงานพิธีแต่งงานได้แก่ ค่ามัดจำหมั้น 1 ตัว 10,000 บาท ค่าเช่าเต็นท์และเก้าอี้ 5,500 บาท ค่าเครื่องเสียงและตั้งเวที 15,000 บาท ค่าของชำร่วย 4,000 บาท ค่าของรับไหว้สำหรับญาติผู้ใหญ่ 2,000 บาท ค่าที่นอน 2,000 บาท ค่ามัดจำชุดแต่งงาน 3,000 บาท ค่าพิมพ์บัตรเชิญงานแต่งงาน 1,050 บาท ค่ามัดจำช่างภาพ 2,000 บาท รวมเป็นเงิน 44,550 บาท อีกทั้ง

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งต้องจ่ายไปตามปกติของการจัดงานพิธีแต่งงานตามประเพณีท้องถิ่นด้วย อันเป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่ฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยตกลงกันโดยจำเลยมิได้ถามค้านพยานโจทก์ หรือนำสืบให้เห็นเป็นอย่างอื่นได้ พยานหลักฐานโจทก์ในส่วนนี้จึงมีน้ำหนักรับฟังได้ดีกว่า พยานหลักฐานจำเลย ฟังได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายจากการที่จำเลยไม่ปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งถือเป็นค่าเสียหายตามปกติจากการผิดสัญญาของจำเลยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 222 วรรคหนึ่ง สำหรับจำนวนค่าเสียหายในส่วนนี้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 เห็นควรว่าเป็นเงิน 50,000 บาท นั้น นับว่าเหมาะสมแล้ว ส่วนความเสียหายต่อชื่อเสียงของโจทก์นั้น จำเลยอ้างในฎีกาว่า กรณียังไม่มี การแจกบัตรเชิญ อีกทั้งจำเลยและบุตรสาวโจทก์อยู่กินกันมานาน เป็นเวลา 4 ปี 8 เดือน จนเป็นที่รับรู้ทั้งฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลย ตลอดจนบรรดาเพื่อน ๆ จำเลยและบุตรสาวโจทก์ กรณีจึงไม่อาจทำให้โจทก์เสียหายต่อชื่อเสียงนั้น เห็นว่า เมื่อฝ่ายโจทก์มีการเตรียมจัดงาน พิธีแต่งงานดังกล่าว ย่อมเป็นธรรมดาที่จะต้องมีการบอกกล่าวญาติ เพื่อน และบุคคลที่รู้จักให้มา ร่วมงาน ดังที่นางสาวจตุพรเบิกความตอบทนายจำเลยถามค้านว่า พยานยังไม่ได้แจกบัตรเชิญ แต่ได้บอกด้วยวาจาแก่บุคคลที่คาดว่าจะไปเชิญครั้นก่อนถึงวันพิธีแต่งงานเพียง 15 วัน จำเลย โทรศัพท์แจ้งโจทก์ว่าจำเลยเลิกกับบุตรสาวโจทก์อันเนื่องมาจากจำเลยมีหญิงอื่นเป็นคนรัก เช่นนี้ ย่อมทำให้โจทก์และบุตรสาวโจทก์ได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียง ดังที่นางสาวจตุพรเบิกความว่า ญาติพี่น้อง ชาวบ้านในหมู่บ้าน รวมทั้งเพื่อนจำเลยและพยานทราบเรื่องการยกเลิกงานพิธีแต่งงาน ทำให้โจทก์และพยานเสียใจและอับอายเป็นอย่างมาก และความเสียหายต่อชื่อเสียงของโจทก์เกิด แต่พฤติการณ์พิเศษ ซึ่งจำเลยได้คาดเห็นหรือควรได้คาดเห็นพฤติการณ์เช่นนั้นล่วงหน้าก่อนแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 222 วรรคสอง สำหรับจำนวนค่าเสียหายต่อ ชื่อเสียงของโจทก์ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 เห็นควรเป็นเงิน 70,000 บาท นั้น นับว่าเหมาะสมแล้ว เช่นกัน รวมค่าเสียหายของโจทก์ทั้งหมด 120,000 บาท จำเลยขอใช้เงินให้แก่โจทก์แล้ว 20,000 บาท คงเหลือค่าเสียหาย 100,000 บาท ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน อนึ่ง สำหรับความ รับผิดชอบของจำเลยในเรื่องดอกเบี้ยนั้น แม้โจทก์มีคำขอบังคับให้จำเลยชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ก็ตาม แต่เมื่อศาลชั้นต้นมี คำพิพากษาให้จำเลยชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะ ชำระเสร็จแก่โจทก์ คงมีแต่จำเลยเท่านั้นที่ยื่นอุทธรณ์ การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษาแก้เป็นว่า สำหรับดอกเบี้ยของต้นเงินค่าสินไหมทดแทนให้จำเลยชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับ ถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 5 มีนาคม 2564) จนถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 หลังจากนั้นให้ชำระ ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยให้ปรับเปลี่ยนได้ตาม อัตราดอกเบี้ยที่กระทรวงการคลังกำหนดโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ต้องไม่เกิน อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี โดยที่โจทก์มิได้ยื่นอุทธรณ์ในเรื่องดอกเบี้ยตามที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษามา นั้น จึงเป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 มีคำพิพากษากำหนดอัตราดอกเบี้ยนับถัดจากวันฟ้องจนถึง วันที่ 10 เมษายน 2564 เกินไปกว่าที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และ การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษาปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยตามที่กระทรวงการคลังกำหนดโดย ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ด้วยนั้น ศาลอุทธรณ์ภาค 6 ก็มีได้ พิพากษาให้ปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยบวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 224 ซึ่งไม่ถูกต้อง รวมทั้งที่ระบุว่า ทั้งนี้ต้องไม่เกิน อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ก็เป็นการเกินไปกว่าที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาดำเนิน จึงเป็นการไม่

ข้อด้วยกฎหมายเช่นกัน กรณีเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) ประกอบมาตรา 246 และมาตรา 252 พิพากษาแก้เป็นว่า สำหรับดอกเบี้ย ให้จำเลยชำระอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 5 มีนาคม 2564) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยนับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปนั้น ถ้ากระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนอัตราโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 7 เมื่อใด ก็ให้ใช้ดอกเบี้ยที่ปรับเปลี่ยนไปตามนั้นบวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี แต่ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ตามที่ศาลชั้นต้นพิพากษา นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

เสถียร ศรีทองชัย · บดินทร์ ตริรานุรัตน์ · สิทธิชัย พูนเกษม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) — deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4684/2568>